

Ĉerpajoj el verkoj de Nobel-premiitoj.

„Neniu teorio, kiel ajn fruktodona ĝi estu, povas ĉion klarigi; ĉiam restas iu nombro da faktoj nekomprenblaj aŭ konfuzaj por averti nin ke post la novaj konkeraĵoj troviĝas ankoraŭ multe da aliaj terenoj esplrendaj.”

(L. de Broglie).

„Fari revon el la vivo, kaj realaĵon el ĉi tiu revo.” (P. Curie).

„La scienco havas kiel celon koni, kunordigi, antaŭvidi kaj produkti la diversajn fenomenojn per kiuj la naturo povas manifesti sin al nia konscio.”

(J. Perrin).

„Ideo, por realiĝi, prenas posedon de fervorspirituloj kaj faras ilin siaj servistoj. Deposte al ĝi ili apartenas kaj ili vidas antaŭ si nenion krom la celon atingendan, tiun celon kiu pli malproksimiĝas laŭmezure ke oni progresas.” (Marie Curie-Sklodowska).

Pri tre fama principo de simetrio de Pierre Curie.

„La simetrio karakteriza de iu fenomeno estas la maksimuma simetrio akordigebla kun la ekzisto de la fenomeno. Fenomeno povas ekzisti en medio kiu havas ĝian karakterizan simetron aŭ tiun de unu el la intergrupoj de ĝia karakteriza simetrio.

Alivorte: *certaj simetrielementoj povas kunekzisti kun certaj fenomenoj, sed ili ne estas necesaj. Kio necesas, estas, ke iuj simetrielementoj forestu. La malsimetrio kreas la fenomenon.*

..... Kiam pluraj fenomenoj diversnaturaj kontrafiĝas en unu sama sistemo, la malsimetrioj aldoniĝas. Ne restas tiam pli da simetrielementoj en la sistemo ol estas komunaj al ĉiuj unuopaj fenomenoj.

Kiam iuj kaŭzoj rezultigas iujn efikojn, la simetrielementoj de la kaŭzoj devas retroviĝi en la efikoj produktitaj.

Kiam iuj efikoj manifestas certan malsimetron, tiu ĉi malsimetrio devas retroviĝi en la kaŭzoj rezultigintaj ilin.

La inverso de ĉi tiuj du tezoj ne estas vera, almenaŭ praktike, t.e.: la efikoj produktitaj povas esti pli simetriaj ol la kaŭzoj.

Iuj kaŭzoj de malsimetrio povas esti sen efiko sur certajn fenomenojn aŭ, almenaŭ, havi efikon tro malfortan por ludi rolon, kio signifas praktike la samon, kion signifus la neekzisto de tiu efiko.” (*Oeuvres de Pierre Curie* [1908], paĝoj 126-127).

Kompilis Prof-o M. Fréchet.

La redaktoro petas alsendon de fragmentoj, taŭgaj por reapero en *Scienca Revuo*, el verkoj de, prefere ankoraŭ vivantaj, Nobel-premiitoj.

Matematikaj traktaĵoj verkitaj en Esperanto en Japanujo.

- I. Masuo Hukuhara: Pri singula punkto de la ordinara diferenciala ekvacio de unua ordo. *Memoirs of the Faculty of Science, Kyūgyū University*, Ser. A, Vol. 4, p. 9-21.
- II. Masuo Hukuhara: Pri la elvolvado de solvo de diferencialaj ekvacioj en la ĉirkaŭaĵo de ilia singula punkto. Sama revuo, Vol. 4, p. 1-7.
- III. Tokui Satō: Pri la limo de funkciasekvaĵo. Sama revuo, Vol. 4, p. 23-27.
- IV. Tokui Satō: Pri etendado de la teoremo de Carleman-Hukuhara rilate al asimptotaj serioj. Sama revuo, Vol. 4, p. 29-31.
- V. Tokui Satō: Pri fikspunkta teoremo. Sama revuo, Vol. 4, p. 33-44.
- VI. Tokui Satō: Fikspunkta teoremo en funkciala spaco. Sama revuo, Vol. 5 (1950), p. 65-67.
- VII. Mitio Nagumo: Sufiĉaj kondiĉoj por ke loke topologia bildado estu unuobla. *Journal of the Osaka Institute of Science and Technology*. Vol. 1 (1949), p. 1-3.
- VIII. Mitio Nagumo: Noto pri la diferenciebleco de eksponenta funkcio. Sama revuo, Vol. 1, p. 121.
- IX. Mitio Nagumo: Domajnokonserveco ĉe plenkontinua ŝovado en funkciala spaco. *La Funkcialaj Ekvacioj*, Vol. 3 (1949), p. 62-67.
- X. Mitio Nagumo: Rimarkoj pri fikspunktaj teoremoj en funkcialaj spacoj. *La Funkcialaj Ekvacioj*, Vol. 3, p. 74-76.

La 10 matematikaj artikoloj kies titoloj estas prezentitaj supre estis publikigitaj en 1949 escepte de VI, kiu estis publikigata en 1950 sed verkita en 1949. Ĉiuj ĉi traktaĵoj do estis verkitaj antaŭ la fama promeso de la 85 japanaj sciencistoj. (Vidu „*Scienca Revuo*”, vol. 2, p. 94).

Artikolo VIII estas elementa noto pri la diferenciado de la eksponenta funkcio. La aliaj naŭ artikoloj estas sur tre alta matematika nivelo. Mi ne volas resumi la enhavon de la artikoloj, sed mi volas menci ke anglalingvaj resumoj de la artikoloj I-V kaj VII, troviĝas en la revuo „*Mathematical Reviews*”, Vol. 11 (1950), paĝoj 247, 250, 347 kaj 381.

Jen kelkaj rimarkoj pri la lingvo. En V mi trovis erarojn kiel „ĝenerali” anstataŭ „ĝeneraligi” kaj „respondi” anstataŭ „respondigi”. En VI s-ro Sato tamen uzas la ĝustan vorton „ĝeneraligi”. Anstataŭ „metrica”, „metrico” kaj „metrici” (kiuj troviĝas en V, VI kaj VII) mi preferus „metrika”, „metriko” kaj „metrikigi”. Anstataŭ „sekvaĵo” mi preferus „vico”.

En la presado de la artikoloj I ĝis V la presejo ne havis literojn kun supersigno. Tial oni uzis, laŭ la konsilo de Zamenhof, la literon h anstataŭ la supersigno. Tiu solvo de la problemo ŝajnas al mi tre bona. Komprenleble tiu uzo komence aspektas tre stranga, sed oni rapide alkutimiĝas al ĝi.